

... o trojakej púšti, ktorá vedie k čistému srdcu a k pohľadu na Boha.

BOŽIE SLOVO:

(Oz 2, 14 - 20)

Čítanie z knihy proroka Ozeáša: *Preto ju [čiže Izrael] ja vyvábim, zavediem ju na púšť a prehovorím k jej srdcu. ¹⁵ Potom jej tam dám jej vinice a údolie Achor za bránu nádeje; tam poslúchne ako za dní svojej mladosti, ako keď vystupovala z Egypta.* Počuli sme Božie slovo.

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, katechézy / úvahy č. 77/632, 78/633, 79/634, 80/635, 109/675,)

Vnútna modlitba, o ktorej ideme hovoriť, známa aj ako modlitba kontemplatívna, sa odohráva na púšti - a to hneď niekoľkými spôsobmi. Po prvé, ako píše napríklad autor *Oblaku nevedenia*, Boh nie je uchopiteľný rozumom. Skúsenosť Boha dosahuje nie rozum, ale *srdce*, kde svetlom nie sú poznatky, ale láska. Nie nadarmo v Biblii slovo *milovať* je synonymom a vyjadruje sa slovom *poznať*. Láska nás otvára skúsenosti, ktorá prevyšuje uvažovanie rozumu. Je to tak aj v bežnom svete, hoci aj v prípade jedla: *môžete uvažovať, akú chuť má pečená kačica, ale jest' ju je omnoho viac. A keď ju zjete, len ťažko by ste dokázali opísať a vysvetliť, už vôbec nie sprostredkovať jej chuť niekomu, kto nikdy nič také nezakúsil.* **Prvá púšť** teda, podľa Oblaku, je *púšť mysle*, keď sa vedome zriekame rozumu (nie navždy, ale počas tohto spôsobu modlitby - *možno podobne, ako keď kováč odloží nástroje, vyjde z dielne, sadne si na lavičku a chvíľu oddychuje od roboty a kochá sa západom slnka nad morom. A potom vstane, vráti sa dovnútra a pokračuje v práci.*) Rozum je našou dielnou, nástrojom, ktorý používame. Ale počas vnútornej kontemplatívnej modlitby ho odkladáme a ideme 'zaň', ďalej, tam, kde rozum nemôže, aby sme spoznali a zažili to, na čo už je rozum prikrátky! Čím sa dostávame k **druhej púšti** - a to je púšť od sebestva. Je to uvoľnenosť, *hesychia viery*, v ktorej odkladáme každý strach a ustarostenosť, a *nádeje*, v ktorej opúšťame každú žiadostivosť a smäd po čomkoľvek pozemskom, lebo máme nádej na lepšie, na nebeské, ba už zažívame prvotiny tohto nebeského. Sama kontemplatívna modlitba je takouto skúsenosťou. Človek, ktorý je zaujatý pozemskými vecami je plný sveta - ako by teda v ňom mohlo byť miesto a láska po Bohu? Ved' takýto ľudia ešte aj Boha milujú tak, *"ako milujú kravu. Tú miluješ pre mlieko a syr a pre vlastný úžitok. Tak robia všetci ľudia, ktorí milujú Boha kvôli bohatstvu alebo kvôli vnútornej úteche. Nemilujú Boha správne, lebo milujú Boha kvôli vlastnému pôžitku. V pravde hovorím, všetko, čomu v duchu dávaš prednosť, čo neobsahuje Boha, nech je to najlepšie, stane sa ti prekážkou [na ceste poznania Boha]"* (majster Ján Eckhart). **Tretou je potom púšť fyzická.** Vonkajšie ticho a vnútornosť: štyridsať dní na púšti a potom často osamote, v noci, na horách a v pustatine, naposledy v Getsemanoch, kde sa od učeníkov *"vzdialil asi toľko, čo by kameňom dohodil, kľakol si a modlil sa"* (Lk 22, 41). To druhé, mlčanie mysle, keď nehovoríme, nie sme plní žiadnej vlastnej vôle, vlastných predstáv, ničoho, ale v mlčaní lásky láskyplne načúvame nie sluchom, ale srdcom Milovanému. Sprvu budeme potrebovať oporné barličky - najčastejšie slovo alebo dýchanie - kým nedospejeme k onej 'modlitbe kľudu', ako ju popisuje Miguel de Molinos, kde už je len mlčanie, láskyplná pozornosť k Milovanému, prosté bytie v prítomnosti Milovaného, v kľude, čiže úplnej uvoľnenosti *hesychie*, v ktorej už iba sme, otvorení, darovaní - a je to Boh, ktorý koná, ako sám chce, podľa Jeho vlastného prísľubu: *"Blahoslavení čistého srdca, lebo onividia Boha. Kto ma miluje, bude zachovávať moje slovo a môj Otec ho bude milovať; prideme k nemu a urobíme si uňho príbytok"* (Mt 5, 8; Jn 14, 23). Je to vlastne **poslušnosť lásky** - ale aby sme to nechápali zle! Dobré to osvetľuje kapucín Pavol Prihatný, keď píše o sv. Františkovi z Assisi: *"Byť poslušný pre neho znamenalo podriaďovať sa Milujúcemu a kvôli nemu aj každému človeku: poslušnosť bola pre Františka vyjadrením pravej lásky. Poslušnosť, správne pochopená, vyvierajúca zo vzťahu lásky, je jedinou cestou k opravdivej slobode človeka. Poslušnosť automaticky vyplýva z logiky lásky: osoby, ktoré sa milujú, sa zákonite vzájomne poslúchajú. Ak nie, nemožno hovoriť o láske, nanajvýš o nejakej dohode, ktorá ľudské osoby nemôže do hĺbky uspokojiť. Lepšiemu pochopeniu neodlučiteľného vzťahu medzi láskou a poslušnosťou môže pomôcť aj význam latinského „obaudire“ (poslúchať) s bohatými významovými odteňmi predložky „ob“ a slovesa „audire“ (počúvať). Pri poslušnosti ide predovšetkým o „počúvanie“, o skutočné, pozorné počúvanie druhého, ktoré počúvajúcemu otvára možnosť vstúpiť do vnútorného sveta počúvaného a obohacovať sa ním. Toto je podstatný rozmer pravej a čistej poslušnosti: poslušnosti, ktorá rozvíja osoby v slobodnom vzťahu vzájomného počúvania a rešpektu. A toto je Trojica! Túto logiku Kráľovstva a Kristovej osoby František pochopil priamočiaro a geniálne, keď si nadovšetko želal, aby on i jeho bratia boli „menší“, podriadení všetkým pre Božiu lásku, pre vzor, aký majú v Trojičnom spoločenstvu vzťahov."* Boh sám je takto dokonale poslušný človekovi. Nie v zmysle, že by plnil naše rozkazy, ale v zmysle, že dokonale 'počúva' človeka - nie jeho slová a už vôbec nie jeho zblúdené a pomätené vášne a hriech, ale samo srdce človeka, jeho *skutočnú* potrebu a *skutočnú* túžbu, ktorú si hlavne sprvu sám človek nemusí ani vôbec uvedomovať - *podobne, ako si pacient nemusí uvedomovať chorobu, ktorá je príčinou jeho problémov, avšak lekár ju vidí, a namiesto mastičky na vyrážku mu predpíše antibiotiká na chorobu.* A na túto vnútornú a skutočnú túžbu človeka potom Boh odpovedá bez rozpakov, bez zdráhania, bezvýhradne, ako hovorí sám Ježiš: *"Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život"* (Jn 3, 16) a na margo tohto poznania človeka dodáva, že *"váš Otec vie, čo potrebujete, prv, ako by ste ho prosili"* (Mt 6, 8). Boh teda počúva a poslúcha v láske a nepotre-

buje k tomu dokonca ani žiadne naše slová, nič. Rad je preto na nás - vyprázdniť sa zo všetkého (*"ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom"* (Lk 14, 33)), prestať hovoriť a snažiť sa presadzovať svoje Ego, svoje predstavy, svoju vôľu, a miesto toho začať v láske takto *počúvať, poslúchať* Boha. Nie navonok, nejaké príkazy (aj keď nimi, Zákonom, to začína a *"tak bol zákon našim vychovávateľom pre Krista"* (Gal 3, 24)), ale v láske bedlivo načúvať túžbe Boha, zvuku Jeho Srdca, tepu Jeho Lásky, aby sme mohli z lásky ísť a urobiť všetko, čo takto u Boha spoznávame a tak vojsť do Kráľovstva tejto obojstrannej lásky, do *Communia Trojice*, ako vraví aj Ježiš, že *"nie každý, kto mi hovorí: "Pane, Pane," vojde do nebeského kráľovstva, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach"* (Mt 7, 21) a znova opakuje Ján, že *"svet sa pomíne, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky"* (1 Jn 2, 17). Toto sú, nakoniec, **pravidlá nielen kontemplatívnej modlitby**, ale samej spásy, samého **Neba**. Ved' Nebo nie je nič než večná a dokonalá Kontemplácia spásených svätých! Preto zmyslom nášho pozemského života je, aby *"poslušnosťou pravde ste si očistili duše"* (1 Pt 1, 22). Ako vysvetľuje Katechizmus, *"každý hriech, aj všedný, má za následok nezdravé pripútanie k stvoreniam, ktoré potrebuje očistenie či už tu na zemi, alebo po smrti, v stave nazývanom očistec. Toto očistenie oslobodzuje od takzvaného „časného trestu“ za hriech. Obidva tieto tresty sa nemajú chápať ako určitý druh pomsty, ktorou Boh postihuje zvonku, ale skôr ako tresty vyplývajúce zo samej povahy hriechu. Obrátenie, ktoré pochádza z vrúcnej lásky, môže dôjsť až k úplnému očisteniu hriešnika, takže už nezostane nijaký trest"* (KKC 1472). Kontemplatívna modlitba je spôsob, ako žiť na zemi Nebo - ktoré samo je dokonalou Kontempláciou Boha vo Večnosti. Pravidlá a podmienky pre oboje sú preto rovnaké.